Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie
Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
MINDEF20260074902

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Datum	17 november 2026
Betreft	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Jagtenberg (D66) en Bolhuis (PRO) over het bericht 'Staatssecretaris Boswijk over aankoop Israëlische wapensystemen: 'We zitten in een overgangsscenario"

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van de leden Jagtenberg (D66) en Bolhuis (PRO) over het bericht 'Staatssecretaris Boswijk over aankoop Israëlische wapensystemen: 'We zitten in een overgangsscenario". Deze vragen werden ingezonden op 29 oktober 2026 onder het kenmerk 2026Z23400.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Derk Boswijk

Vragen van de leden Jagtenberg (D66) en Bolhuis (PRO) over het bericht ‘Staatssecretaris Boswijk over aankoop Israëlische wapensystemen: ‘We zitten in een overgangsscenario”

Vraag 1
Bent u bekend met het bericht ‘Staatssecretaris Boswijk over aankoop Israëlische wapensystemen: ‘We zitten in een overgangsscenario”? [1]

Antwoord vraag 1
Ja.

Vraag 2
Overwegende dat het kabinet expliciet spreekt over een ‘overgangsscenario’ richting Europese inkoop, heeft u een plan van aanpak uitgewerkt voor het afbouwen van afhankelijkheden van de Israëlische wapenindustrie en het overstappen op Europese alternatieven? Zo ja, kunt u dat plan met de Kamer delen? Zo niet, hoe gaat er dan wel expliciet werk gemaakt worden van de genoemde overgang?

Vraag 3
Overwegende dat er een aangenomen Kamermotie ligt die om het afbouwen van afhankelijkheden van de Israëlische wapenindustrie vraagt en er Europese alternatieven zijn voor het SmartShooter systeem (zoals het Belgische FN Herstal of het Zweedse AimPoint), wanneer stapt Defensie over op een Europees C-UAS-systeem? (Kamerstuk 22 054, nr. 478)

Vraag 4
Overwegende dat er Europese alternatieven zijn voor het antitankwapen SPIKE (zoals Akeron MP van MBDA Frankrijk), wanneer stapt Defensie over op een Europees alternatief?

Vraag 5
Overwegende dat er Europese alternatieven worden ontwikkeld voor PULS-raketartillerie-systeem (zoals door Safran en MBDA), is Defensie al aangesloten op deze ontwikkelingen?

Antwoord vragen 2 t/m 5
Conform het coalitieakkoord en de Defensienota ’26 zet Defensie nadrukkelijk in op het verdiepen van materieelsamenwerking met Europese partnerlanden, het vergroten van materieelverwerving bij Nederlandse en Europese leveranciers, en het versterken van de Nederlandse en Europese defensie-industrie. Als onderdeel hiervan ontvangt uw Kamer op 19 november 2026 het Nationaal Programma Defensie Industrie en Innovatie (NPDII). Met dit programma beoogt Defensie onder meer om risicovolle strategische afhankelijkheden af te bouwen door in te zetten op een versterking van de Nederlandse en Europese industrie. Het programma bevat concrete deelprogramma’s met maatregelen die hieraan moeten bijdragen. Uw Kamer wordt over de voortgang hiervan en van andere trajecten periodiek geïnformeerd via onder meer de Stand van Defensie, het Defensie Materieelproces (DMP), het Defensieprojectenoverzicht (DPO), en brieven over NAVO- en EU-initiatieven.

Ik acht dit effectiever dan een plan van aanpak voor het afbouwen van afhankelijkheden per capaciteit of wapensysteem. De voortgang is namelijk afhankelijk van meerdere factoren, zoals de geschiktheid van Nederlandse en Europese alternatieven, de snelheid waarmee deze alternatieven beschikbaar komen en de samenwerking met partnerlanden, bedrijven en kennisinstellingen. Daarnaast blijft Defensie voortbouwen op bestaande capaciteiten. Vanwege de toegenomen internationale dreiging en de veroudering van het bestaand materieel heeft Defensie op zeer korte termijn behoefte aan nieuw en meer materieel om de taken van de krijgsmacht te kunnen blijven uitvoeren. Dit is noodzakelijk voor de veiligheid van Nederland en Europa, en de levens van onze militairen zijn ervan afhankelijk. Indien leveranciers uit Nederland of Europa onvoldoende kunnen voorzien in de defensiebehoefte, kijkt Defensie naar andere potentiële aanbieders. Het is daarom een realiteit dat Defensie voor bepaald materieel voorlopig afhankelijk is van niet-Europese

landen. Dat geldt ook voor bepaalde kennis, onderdelen en ondersteuning op het gebied van materieel dat al in gebruik is bij Defensie. Zoals toegezegd tijdens het begrotingsdebat op 8 oktober 2026, komt Defensie zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk voor de volgende Stand van Defensie, met een reactie op de routekaart voor Europese soevereiniteit van het Kamerlid Jagtenberg.

Met betrekking tot de verwerving van materieel bij Israëlische defensiebedrijven is uw Kamer eerder geïnformeerd dat Israëlische bedrijven diverse essentiële militaire systemen of onderdelen daarvan leveren waarvoor geen vergelijkbare of tijdige alternatieven beschikbaar zijn. Als een bedrijf uit Israël in beeld is voor de levering van materieel, toetst Defensie zorgvuldig de beschikbaarheid van mogelijke alternatieven, mede in het licht van de motie Teunissen[1]. Als geen vergelijkbare alternatieven beschikbaar zijn, dan wel niet tijdig door andere leveranciers kunnen worden geleverd, kiest Defensie voor het door Israëlische bedrijven geproduceerde materieel. Als op een later moment een alternatief beschikbaar komt, wordt dit meegenomen bij de herbeoordeling van nieuwe contracten voor eventuele vervolgbestellingen.

Vraag 6
Overwegende dat er deze kabinetsperiode 10% van het defensiebudget is aangewezen voor de ontwikkeling van nieuwe technologieën en industriële opschaling, hoeveel budget wordt er vrijgemaakt om onderzoek, ontwikkeling en opschaling van Nederlandse zelfbescherming aan te jagen om een alternatief voor de Israëlische zelfbeschermingsproducten te bewerkstelligen?

Nederland streeft ernaar om oplopend tot 10% van het Defensie materieel-investeringsbudget – in 2030 betreft deze 10% rond de € 2 miljard volgens de Defensienota 2026 – te besteden aan innovatie en industrieopschaling. Deze middelen worden breed ingezet voor kennisopbouw, technologische vernieuwing en het versterken van de Nederlandse defensie-industrie, waarbij investeringen in de eigen industrie en het bedrijfsleven cruciaal zijn voor strategische autonomie. Op dit moment is het nog niet mogelijk om aan te geven welk specifiek deel van dit budget bestemd is voor Nederlandse zelfbeschermingsmiddelen of voor de ontwikkeling van alternatieven voor buitenlandse producten.

Vraag 7
Overwegende dat er meerdere Europese marktpartijen zijn die de Israëlische scherfvesten zouden kunnen vervangen en dat er een strategische samenwerking vormgegeven kan worden waar de Nederlandse supervezels ook in meegenomen worden, welke stappen onderneemt Defensie hier nu voor?

Antwoord vraag 7
Op 4 juni 2015 is uw Kamer met de D-brief van het project 'Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS)'[2] geïnformeerd over de uitkomst van de verwervingsvoorbereidingsfase en het voornemen om met de Israëlische firma Elbit een contract te sluiten voor de levering van het smart vest, met hierin ballistische platen. In juni 2024 heeft Defensie een instandhoudingsovereenkomst getekend met deze leverancier met een looptijd van drie jaar. Binnen deze overeenkomst kan Defensie elk jaar ballistische beschermingsmiddelen afnemen voor de opbouw van haar voorraden.

In de huidige scherfvesten zijn Nederlandse supervezels verwerkt. Zoals in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Jagtenberg & Belhirch (D66), Van Lanschot & Bühler (CDA) en Ten Hove (groep Markuszower)[3] is aangegeven, heeft Defensie momenteel nog geen keuze gemaakt over de afname van extra scherfvesten, maar heeft het voorstel van Elbit tot gebruik van Chinese supervezels afgewezen. Defensie wacht een nieuw voorstel van Elbit af. Hierbij is het uitgangspunt strategische autonomie.

[1] Kamerstuk 22054, nr. 478 van 23 januari 2026.

[2] Kamerstuk 34 000-X, nr. 98 van 4 juni 2015.

[3] Kamerstukken 2026Z16139, 2026D45105 en 2026D45109 van 21 september 2026.

Defensie heeft, in goede afstemming met de ministeries van Economische Zaken en Klimaat en Buitenlandse Zaken, Europese herkomsteisen voor supervezels geformuleerd die worden ingezet bij aanbestedingen (of bij lopende contracten) voor militaire producten waar supervezels in verwerkt zijn. Daarom wil Defensie, in lijn met de doelstellingen van de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie (DSII) en de Kamerbrief Defensie actieplan Nederlandse supervezelindustrie[4], dat gebruik wordt gemaakt van Europese of Nederlandse supervezels, tenzij hiervoor juridische belemmeringen zijn of er operationele redenen zijn om hiervan af te zien, waaronder onterechte prijsopdrijving door bedrijven die hier misbruik van maken. Zodra hierover meer duidelijkheid is, wordt uw Kamer hierover geïnformeerd.

Vraag 8
Op welke manieren is de rijksoverheid betrokken bij de organisatie, financiering of het op een andere manier mogelijk maken van de NIDV Exhibition Defence & Security (NEDS)?

Antwoord vraag 8
De organisatie van de NEDS is in handen van de NIDV. Het ministerie van Defensie draagt actief bij met aanwezigheid op de beursvloer, openingstoespraken en bijdragen aan het plenaire programma. De NEDS zelf wordt niet gefinancierd door Defensie. Defensie heeft op de beurs een eigen defensie *stand* en betaalt hiervoor, net zoals aangesloten bedrijven van de NIDV voor hun *stands* betalen.

Vraag 9
Hoe legt u uit dat Israëlische bedrijven nog steeds mogen deelnemen aan de defensiebeurs NEDS (19 november aanstaande) die (in)direct mogelijk gemaakt wordt door de rijksoverheid?

Antwoord vraag 9
Zoals eerder aan uw Kamer gecommuniceerd[5], volgt de NIDV het handelsbeleid van de Nederlandse overheid. In principe betekent dit voor de NIDV dat bedrijven die defensieopdrachten hebben in Nederland, of in aanmerking kunnen komen voor Nederlandse defensieopdrachten, deel kunnen nemen aan de NEDS. Vorig jaar kondigde de NIDV aan dat Israëlische defensiebedrijven niet meer worden uitgenodigd voor de NEDS.

Vraag 10
Kunt u de vragen afzonderlijk van elkaar en voor 19 november 2026 beantwoorden?

Antwoord vraag 10
Vanwege de samenhang tussen vragen 2 t/m 5 heb ik deze vragen gebundeld beantwoord.

[1] The Rights Forum, 1 juli 2026, Staatssecretaris Boswijk over aankoop Israëlische wapensystemen: 'We zitten in een overgangsscenario (https://rightsforum.org/staatssecretaris-boswijk-over-aankoop-israelische-wapensystemen-we-zitten-in-eenovergangsscenario/)

[4] Kamerstuk 27830, nr. 518 van 21 september 2026.

[5] Kamerstuk 2924Z17972 van 20 november 2024.